

1. Uvod

Brz razvoj finansijskog tržišta u industrijskim razvijenim zemljama, a naročito u SAD-u, zahtevaio je i razvoj sistema savremenih finansijskih institucija koje su adekvatne potrebama, pre svega, investitora, a zatim i korisnika kapitala. Takav zahtev se postavljao kao neophodan, jer je bankarski sektor organizovan na konzervativan način postao kočnica daljnjeg razvoja tržišnih odnosa i finansijskog tržišta uopšte. Reorganizovanje i prilagođavanje bankarskog sektora novonastaloj situaciji i novim potrebama je bilo sporohodnog karaktera iz mnoštva razloga, od kojih je najvažniji bio razlog neizvesnosti i rizika u poslovima sa novcem i kapitalom, što novac i kapital po prirodi stvari nose sa sobom. Tim činjenicama se može zahvaliti što su zemlje sa razvijenim finansijskim tržištem obogatile svoju finansijsku strukturu nizom novih daleko fleksibilnijih i efikasnijih institucija od konzervativnih i sporo prilagodljivih bankarskih organizacija. Najtipičniji predstavnici ovih veoma efikasnih institucija na bankarsko – finansijskom tržištu su svakako investicioni fondovi.

Finansijski sistemi razvijenih zemalja u novijem periodu obogaćeni su pojavom i razvojem novih tipova finansijskih posrednika, od kojih se poseban značaj pridaje upravo investicionim fondovima. Ove finansijske organizacije su ostavile duboki trag na tim finansijskim tržištima i danas čine njihov nezaobilazan sastavni dio. Razvoj ovih institucija je imao značajne pozitivne uticaje na razvoj privrede i finansijskog sistema u razvijenim zemljama, a kao najvažnije mogu se istaći sledeće: porast nivoa institucionalne štednje, porast broja alternativa za pribavljanje izvora finansijskih sredstava od strane preduzeća, jačanje konkurencije među finansijskim institucijama, intenzivan razvoj finansijskih inovacija, produbljivanje i razvoj tržišta kapitala i pogotovo tržišta korporativnih akcija i obveznica.

Investicioni fondovi imaju značajnu poziciju u finansijskim sistemima visokorazvijenih zemalja, jer se danas se smatraju najpogodnijom formom za mobilizaciju usitnjene, disperzivne štednje stanovništva i njenu efikasnu alokaciju u profitabilne plasmane na tržištu kapitala.

Snažan rast kapitala investicionih i privatnih penzijskih fondova u novijem periodu u pojedinim visoko razvijenim zemljama doveo je ove institucije u sam vrh institucionalnog investiranja na finansijskom tržištu¹. Kada je u pitanju investiranje u akcije korporacija, privatni penzijski i investicioni fondovi su vodeći institucionalni investitori na ovom tržištu i u pogledu vrijednosti svojih holdinga zaostaju samo za sektorom domaćinstava kao tradicionalno najvećeg holdera korporativnih akcija. Radi o moćnim finansijskim institucijama čija respektivna finansijska snaga dolazi do izražaja posebno u zemljama kod kojih se uočavaju početni koraci u pogledu prestrukturiranja privrede i transformacije finansijskog sistema, tj. Zemalja u tranziciji.

Kod izbora teme za ovaj rad rukovodili su me sledeći motivi: Često se ističe da je nužno transformisati gotovo sve segmente privrede, pa i finansijsko tržište. U ovom radu ću pored investicionih fondova posebnu pažnju posvetiti i finansijskom sistemu, u okviru koga ću obraditi finansijska tržišta, finansijske instrumente i finansijske institucije.

¹ Mr Burić Z. , 1998. , „*Institucionalni investitori na finansijskom tržištu*”, Beograd , Novi Dom str. 9.